1853. WOENSDAG den 6 Julij. N°. 80.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT.

ALGEMEEN ADVERTENTIEBLAD.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL, bevattende Memorie van Toelichting en Zitting van den Stedelijken Raad.

TURKIJE.

KONSTANTINOPEL 20 Junij.

De heer *Balabine* heeft den 17 met de geattacheerden van legatie onze stad verlaten, het archief en alle zaken van waarde medenemende. De 1e drogman of tolk, de heer *Argyropoulo*, is echter nog achter gebleven.

Men wacht weinig goeds van het antwoord, dat aan den heer *Balabine* is medegegeven. De krijgstoerustingen worden daarom met ijver voortgezet.

De Engelsche en Fransche vloten, te zamen 28 linieschepen en fregatten sterk, zijn voortdurend te Besika, de bevelen der gezanten afwachtende.

— Het Hollandsch stoomfregat Soembing, den [illegible] aangekomen, is den 17 met den kanselier van de Nederlandsche legatie naar Syra vertrokken, om er in handen der overheid te stellen 5 Grieken, die zich op een Hollandsch vaartuig hebben schuldig gemaakt aan moord en diefstal. Men hoopt, dat dienmaal door de Grieksche overheid regt zal worden gedaan over deze misdadigers, en dat men hen niet zoo als gewoonlijk zal laten ontvlugten. De Soembing, van dien togt teruggekeerd zijnde, zal hier blijven liggen.

ITALIË.

TURIJN 28 Junij.

De bisschoppen hebben aan den Senaat eene petitie gezonden, waarin zij om de vrijstelling van alle geestelijken van den militairen dienst verzoeken.

— Het proces tegen *Guerrazzi* is te Florence afgeloopen. Men verwacht zijne verbanning.

— De krijgsraad te Venetie heeft den persoon van *[illegible]*, oud 27 jaren, in dienst van het [illegible] tot twee jaren dwangarbeid in de ijzers veroordeeld, als hebbende na den aanslag op den keizer zich daarover onbehoorlijk uitgelaten.

— De hertog van Aumale heeft het groote landgoed *Zucco* van het vorstelijk huis *Partanna*, op Sicilië, door den heer *Fischer* voor 300,000 Napelsche dukaten doen koopen.

DUITSCHLAND.

WEENEN 2 Julij.

Het berigt van den inmarsch der Russen in Moldavië is genomen van het dagblad de *Lloyd*, hetwelk [illegible] uit Lemberg den 28 Junij ontving en [illegible] eenige handelhuizen dezelve naar Londen [illegible] telegraaf hebben overgemaakt.

De *Oesterreichische Correspondenz* wederspreekt heden dit berigt, [illegible] te voorbarig is verspreid. (In onze vorige [illegible] de onwaarschijnlijkheid [illegible] berigt vermeld.)

Prins *Menschikoff*, aan wien het opperbevel des Russischen legers is toevertrouwd, bevond zich op dien tijd nog niet bij het leger. Men had echter opgemerkt dat er tusschen den stadhouder prins *Paskewitsch* en de bevelhebbers van de 4de en 5de Russische legerkorpsen een drukke koerier-wissel plaats vond.

— Men verneemt, dat Rusland de goede diensten van onze regering heeft aangenomen, en dat daarmede het vertrek van graaf *Giulay* naar Petersburg in verband staat.

Daar ook de Porte onze bemiddeling wenscht, heeft men alle hoop, dat 's graven zending een gunstigen uitslag zal hebben.

Intusschen bevat de *Oest. Corr.* een berigt, dat de graaf naar Petersburg vertrokken is, om het kamp te bezoeken, waartoe de hoofdofficieren zijn genoodigd. Deze half-officiele mededeeling heeft zeker slechts ten doel, om eene goede retraite te hebben, als de zending niet mogt gelukken.

TRIEST 27 Junij.

De Engelsche reizigers nemen tot heden weinig den weg over Triest naar Indiën, om reden de Oostenrijksche politiemaatregelen ten opzigte van vreemdelingen zeer streng worden gehandhaafd. Zoo werd de Engelsche ingenieur G... terug gehouden, omdat men hem voor geen Engelschman hield, dewijl hij goed Fransch sprak en zeer complaisant was. Een ander Engelschman, die met zijne gemalin naar Indiën reisde, werd aan de grenzen terug gehouden en zijne papieren werden verzegeld en in beslag genomen.

BERLIJN Maandag morgen.

Men heeft gisteren uit Petersburg een manifest ontvangen, gedagteekend van den 26 Junij, waarbij de Keizer zijn besluit kenbaar maakt, om de Donauvorstendommen te doen bezetten.

Dien ten gevolge zijn den 27 Junij aan de Russische troepen, die aan de Pruth en Donau gekantonneerd liggen, de noodige bevelen overgemaakt.

— Per telegraaf heeft men de tijding uit Graauwbunderland, dat door den voortdurenden regen de rivieren in Zwitserland en Lombardije zoo zijn gestegen, dat zij buiten hare oevers zijn getreden, de wegen hebben vernield, en de gemeenschap hebben gestremd.

HAMBURG 2 Julij.

Wij hebben berigten uit Petersburg tot 25 Junij. De Keizer had niet alleen Kronstadt maar ook de forten Risbank en Kronschlot in oogenschouw genomen. Z. M. heeft den bouwmeester, den ingenieur-generaal *Maslow*, even als de aanwezige officieren zijn dank betuigd over den snellen voortgang der werkzaamheden. — Bij de vloot hebben vele bevorderingen plaats gehad.

ENGELAND.

LONDEN 2 Julij.

Nadat eerst het voorstel van den heer *Gibson* door het parlement was verworpen, om de zegelgelden voor de advertentien op te heffen, [illegible] blikken later een voorstel van den heer *Crawford* aangenomen, volgens 't welk de belasting op *niets* gesteld werd.

— Er is nog al ophef gemaakt van de zamenzwering der slaven in Nieuw Orleans. Hoewel dit komplot zeker van ernstigen aard was, heeft men door de inhechtenisneming van den aanvoerder, den Engelschman *Dyson*, thans geen vrees meer, daar deze de ziel van de zamenzwering was. Nu eenmaal het denkbeeld van zamenzweren onder de slaven is gebragt, moet men echter voor de toekomst vreezen.

LONDEN Maandag 4 Julij.

De Koning en Koningin van Hannover hebben Londen dezen morgen verlaten, om naar hunne Staten weder te keeren. — De prins *van Wallis* is beterende. Z. H. vertrekt heden naar Windsor.

De post van Lissabon is aangekomen met tijdingen tot den 25 Junij. De Koning van Portugal heeft eene bijeenkomst van inlandsche fabriekanten geconsideerd, om zich te verstaan over maatregelen, te nemen ter verwezentlijking van het plan eener algemeene tentoonstelling van nijverheid, in 1855 te Lissabon te houden.

FRANKRIJK.

PARIJS 2 Julij.

De tijdingen omtrent de Oostersche aangelegenheden zijn zeer onzeker. De *Constitutionnel* en *Siècle* bevestigen het berigt, reeds gister hier bekend gemaakt, dat er bij den Russieschen gezant een koerier was aangekomen met de mededeeling, dat er bevel was gegeven aan de Russiesche troepen om de Prinsdommen in te trekken. *L'Assemblée Nationale* daarentegen, die gister hetzelfde berigt had opgenomen, spreekt het heden weder tegen. Van de eene zijde dus bevestiging, van de andere wederspraak.

Wat er dus is van de bezetting der Prinsdommen is zeer onzeker; maar, als men het zoo zeggen mag, in de lucht was heden hier iets oorlogslievends; de meest bezadigden hadden zelfs weinig vertrouwen meer in het behoud van den vrede.

— De oorlogzuchtige uitval van den heer *Granier de Cassagnac* in den *Constitutionnel* van heden heeft wel eenig opzien gebaard, niettegenstaande men de zonderlinge sprongen van dien heer kent.

— 3 pCt. 75; $4^1/_2$ pCt. 100,50 à 101; Bank. 2650; Sp. 40; 5 pCt. 98; $4^1/_2$ pCt. Russ. zonder coupon $98^3/_4$.

PARIJS 3 Julij.

Ofschoon de meeste dagbladen, naar luid eener dépèche uit Weenen, mededeelen, dat de voorhoede der Russen de Pruth is overgetrokken, vermeldt het *J. des Débats*, dat, volgens tijdingen uit Petersburg, de weigering der Porte op het ultimatissimum den 25. aldaar is ontvangen, en dat den 26. aan de Russische troepen bevel is gezonden, om de grenzen over te trekken. De tijding van de volvoering van dit bevel kan zelfs niet per telegraaf hier bekend wezen. Evenwel zou het berigt van den overtogt der Pruth thans van geen bijzonder gewigt wezen, nu het Londensche kabinet eene nota aan onze regering heeft doen toekomen, waarin verklaard wordt, dat de bezetting der prinsdommen door Rusland als geen *casus belli* zou worden beschouwd, en de Engelsche vloot dus de Dardanellen niet zou passeren.

Het antwoord van *Reschid Pacha* aan den Russischen minister *v. Nesselrode* is thans bekend. Het is zoo gematigd mogelijk. Wel betuigt de Turksche minister, dat de sultan de bepaalde overeenkomst door Rusland gevraagd niet kan aannemen, maar hij voegt er bij, dat aan alle verder[illegible] die overeenkomst opgenomen, zal voldaan [illegible] en dat een buitengewoon gezant door [illegible] Petersburg zal worden gezonden, om de [illegible] delingen op nieuw aan te knoopen. Wat [illegible] ting der Prinsdommen aangaat, de Porte [illegible] zoo iets niet van eene bevriende mogendheid kunnen verwachten, [illegible] te moeten opnemen.

Het blijft dus onzeker het behoud [illegible] waarop men heeft rekenen.

— De *Moniteur* bevat eene nota, [illegible] beteekenis ook vredelievend is. Ze [illegible]

kelijk ten doel te desavoueren, wat half officieele organen van de Oostersche aangelegenheden zeggen.

— Een telegraphische dépêche meldt, dat koningin *Christina* weldra Madrid zou verlaten, om de baden te gaan gebruiken en wel te Dieppe. Men mag het betwijfelen, of de bestemmingsplaats wel Dieppe zal wezen; onder het tegenwoordig Spaansch bestuur zou de uitlandigheid der koninginne moeder zeker zonderling schijnen, omdat zij steeds in het kabinet den hoogsten invloed heeft.

Den 20. Junij is te Madrid een ministerraad gehouden, waarin de groote vraagstukken van den dag: de bijeenroeping der Cortes, de terugroeping van maarschalk *Narvaez*, de ijzeren spoorweg naar het noorden en de teruggave der goederen aan de erfgenamen van den prins *van den Vrede*, hunne beslissing zullen erlangen.

NEDERLAND.

UTRECHT 2 Julij.

Even als in de vijf voorgaande maanden, heeft ook de maand Junij in het algemeen eene mindere warmte opgeleverd dan dit gewoonlijk het geval is. De gemiddelde temperatuur der maand viel namelijk 1,7 graden van de schaal van Fahrenheit lager dan men volgens 90jarige waarnemingen kon verwachten. Herhaalde malen was de warmte onder en boven het gewone peil; de 4de was betrekkelijk de koudste, de 19de de warmste dag. Opmerkelijk was echter de plotselinge daling der temperatuur van den 19den op den 20sten, na het onweder op, eerstgemelden, dat zich over een gedeelte van ons land, Belgie en Frankrijk uitstrekte. Het verschil van de gemiddelde temperatuur dezer twee dagen bedroeg namelijk 17,6 graden F.

De vochtigheid was iets grooter dan gewoonlijk. Ook de barometerstand was beneden het gewone peil. De hoeveelheid gevallen regen bedroeg 89,7 millimeter, zijnde ruim de helft meer dan gewoonlijk in deze maand valt.

De windrigting was in de eerste helft der maand veelal noord-westelijk en noordelijk; in de laatste helft meer zuid-westelijk. De sterkte van den wind was in het algemeen, gering, en verhief zich niet tot storm.

De helderheid der lucht was gemiddeld, zoodat deze maand slechts twee geheel heldere dagen opleverde. Den 6den vertoonde zich des morgens een gedeelte van eenen kring rondom de zon; den 13den s'avonds was er heirook. De 15, 19, 24 en 28sten had er op meerderen of minderen afstand onweder plaats. K.

— Te Amsterdam is verschenen het verslag van den toestand der hoofdstad, gedurende 1852. Daaruit blijkt, o. a., het volgende: De wettelijke bevolking, op den 31 Dec. 1852, beliep 110,274 mannen en 130,395 vrouwen, te zamen 204,669; de feitelijke bevolking 110,036 mannen en 132,032 vrouwen, te zamen 242,068 zielen. Geboren zijn in 1852, 4221 zonen en 4197 dochters, te zamen 8418 kinderen; overleden 3165 mannen en 3075 vrouwen, te zamen 6240 personen; huwelijken 2268; scheidingen van tafel en bed 5; echtscheidingen 23.

— De Hooge Raad der Nederlanden heeft den 30 Junij uitspraak gedaan in de revisie-zaak van de erfgenamen van Z. M. Koning *Willem II* tegen *C. J. Enthoven* en *L. J. Enthoven en Co.* De Raad heeft bevestigd het vroeger gewezen arrest van 26 Nov. 1852 wat betreft de revisie tegen de vordering van *C. J. Enthoven*, en vernietigd het arrest ten aanzien van de vordering van *L. J. Enthoven en Co.*, en op nieuw regt doende aan de oorspronkelijke eischers in vrijwaring (de erfgenamen) hunne eisch tegen de gedaagden in vrijwaring (*L. J. Enthoven en Co.*) ontzegd, en de eischers in revisie in de kosten van beide instantien veroordeeld.

In dezelfde zitting is bevestigd het arrest in zake Mr. *R. L. van Andringa de Kempenaer* tegen de erfgenamen van Z. M. Koning *Willem II*, waarbij de eisch tegen de erfgenamen ingesteld, is *ontzegd*.

— Aan de Hoogeschool te Leijden zijn gepromoveerd den 29. Junij de heer *A. van Hettinga Tromp*, van Lekkum, en *C. E. P. J. Strens*, van Leuven, beide in de regten, met Theses. Denzelfden dag de heer *C. H. H. G. Leurs*, van Roermond, in de Geneeskunde, na verdediging zijner Dissertatie, continens: *Casum carcinomatis ventriculi, observatum in Clinico Clar. Pruys van der Hoeven, cum epicrisi.*

Den 30. de heer *J. M. Piepers*, van Brussel, in de Geneeskunde, na verdediging zijner Dissertatie, continens: *Observationes nonnullas e Clinico Clar. Simon Thomas*, en de heer *H. C. Kips*, van 's Gravenhage, in de Geneeskunde, na verdediging van zijn Specimen, continens: *Observationes quasdam e Clin. Viri Clar. Krieger.*

Den 1 Julij zijn tot doctoren in de Geneeskunde bevorderd de heer *B. L van Tienen*, geb. te Amsterdam, na openlijke verdediging van eene Diss. Med. Inaug. *Sistens quaedam de magnetismo qui vocatur Animali*, en *L. J. Sanders van Loo*, geb. te Amsterdam, mede na openlijke verdediging van eene Diss. Med. Inaug. *Continens observationem vitii cordis organici.*

— Den 29 Junij is aan de Hoogeschool te Groningen gepromoveerd tot docter in de regten de heer *Lyphart*, van Appingadam, met Theses.

— In de op 14 Julij e. k. te houden algemeene vergadering van het prov. genootschap voor kunsten en wetenschappen in Noordbrabant, zal men, onder meer andere prijsvragen, voorstellen: een plan van herstelling van het uitwendige van de St. Janskerk te 's Hertogenbosch.

— Uit Arnhem schrijft men, dat de hooge stand van het water in de rivier aldaar verontrustend wordt voor den hooibouw op de waarden. Vele boeren hebben hun vee reeds binnen moeten halen, of het naar hooger liggende graslanden overgebragt.

— De *Wekker* maakt bekend, dat de openbare onderwijzer *A. P. Quakkelaar*, te Korendijk, bij Dordrecht, van zijnen post is ontzet, als gevolg van zijn openlijk verzet tegen het provinc. schoolreglement, in het aanhouden eener winkelnering, en nalatigheid in zijne beroepsbezigheden.

— De expeditie van N. Amerika naar Japan is niet opgegeven; integendeel de tegenwoordige president der Republiek wil die onder den kommodore *Perry* nog met meer kracht tot uitvoer doen komen. Daar de N. Amerikaansche regering niet alleen voor zich zelf den handel met Japan wenscht geopend te zien, maar in 't belang van het algemeen concessien wil vragen, moet iedereen den goeden afloop wenschen van deze zending. Het is echter niet te ontkennen, dat de handelingen der Europesche magten in vorige eeuwen en zelfs nog onlangs de Japansche regering niet tot inschikkelijkheid kunnen stemmen. Van 1542 tot 1637 toch bleef Japan toegankelijk voor alle vreemdelingen niet alleen, maar mogten de Christen-zendelingen vrij werken tot uitbreiding van hun geloof. De Spanjaarden en Portugezen maakten van die vergunning echter zulk een schandelijk misbruik, dat zij, na herhaalde waarschuwingen, werden verjaagd, de Christelijke godsdienst werd uitgeroeid en alleen de Hollanders nog eenigen handel mogten blijven drijven. De Roomsche geestelijken hadden aan hunne heerschzucht zoo toegegeven, dat het gevolg was, dat alle Christenen werden vermoord en een vreeselijk bloedbad in Japan werd aangerigt. Sinds 1637 bleef Japan rust genieten. In 1808 evenwel vernielden de Russen, onder graaf *Resanoff*, een Japansch eiland te vuur en te zwaard, omdat zij de opening der havens voor hunne schepen niet konden verkrijgen. In 't zelfde jaar veroorloofde zich een Engelsch schip rooverijen, en in 1837 werd het Amerik. vaartuig Morrisson alleen door het Japansch geschut er toe gebragt, de haven van Jeddo te verlaten, die het wilde binnenvallen, tegen het verbod der regering aan.

N. Amerika wil door de aanwending van stoom en de toebereidselen tot eene elektrieke telegraaf op de Japansche regering werken en haar doen begrijpen welk belang zij moet hebben in 't verkeer met volkeren, die zulke uitvindingen hebben gedaan. Men mag het er evenwel voor houden, dat N. Amerika geen geweld zal willen bezigen, omdat de kosten van dat geweld niet zouden staan in evenredigheid met de voordeelen, die eene overwinning zoude kunnen aanbrengen.

— Men was het niet geheel eens of de nacht of de dag het geschiktst was, om des zomers, te marcheren. In het werk van dr. IDELER, *algemeene levensregeling voor beschaafde menschen* komt op bl. 204 een verhaal voor, dat ten bewijze kan strekken dat de nacht, en geenzins de dag, bestemd is, om rust te nemen, hetgeen trouwens uit verschillende omstandigheden, tot de vegetatie betrekking hebbende reeds *a priori* te vermoeden was. Twee kolonels, die de proef wilden nemen, of hunne manschappen met minder bezwaar, gedurende den nacht, een langen marsch zouden kunnen uithouden, kregen van hun chef verlof, om dit te onderzoeken, daar het uit een krijgskundig oogpunt niet geheel onbelangrijk was. De distantie, welke moest worden afgelegd, bedroeg 200 uren. Het eskadron, hetwelk over dag marcheerde en 's nachts halt hield, bereikte zijne bestemming zonder dat de gezondheid van manschappen of paarden het minste geleden had, terwijl het eskadron, hetwelk van den nacht een dag had gemaakt, verscheidene manschappen en het grootste gedeelte der paarden verloren had.

UTRECHT 5 Julij.

Volgens berigten laat de Haringvangst zich gunstig aanzien. Zaturdag middag 2 Julij arriveerde de Rijks-stoomboot de Cycloop met 100 ton Nieuwe Haring, en gisteren, 4 Julij, de 2e Jager met 93 ton, waardoor de prijzen spoedig zullen verminderen.

— Dat de Roomsche pers tot de hoogste verbolgenheid zou gebragt worden door het ontwerp op de kerkelijke regeling, door het ministerie voorgedragen, was niet te verwonderen. Men mag daarom vrede hebben met het „hartzeer en de verontwaardiging," die de *N. N. Brab.* bij de lezing hebben aangegrepen, met de namen van „verfoeijenswaardige voordragt" en, „monsterwet" aan het ontwerp door de *Tijd* gegeven. Maar waar men geen vrede mede mag hebben, het is met de *oproertaal*, die dezelfde *Tijd* heden durft bezigen, en die meer doet denken aan een *Mazzini*, *Ledru Rollin*, een *Boichot* of *Barbès*, dan aan een blad, dat zich Nederlandsch wil noemen.

Dat men eene wet afkeurt en daarbij soms vergeet de bezadigde taal, die bij de behandeling van politieke aangelegenheden vereischt wordt, is, zoo niet te vergeven, dan toch te begrijpen; maar dat men vooraf zijne ongehoorzaamheid aan de wet niet alleen verkondigt, maar anderen tot die ongehoorzaamheid aanzet, we weten niet zoo iets te kwalificeren, omdat wij er den waren naam nog niet aan willen geven.

De *Tijd* toch durft schrijven:

„Veronderstellen wij zelfs het onmogelijke. Mogt het vrijheidsgevoel ten onzent zoo diep gezonken zijn, dat bijna de gansche protestantsche bevolking als uit een mond der regering toeriep: Doet wat gij wilt, wordt despoten, verdrukt ons, mits gij slechts met ons ook de Katholieken verdrukt! Dan nog zoude men stuiten op den onwil der Katholieken. Dan ja, zoude men beginnen met ons ketens aan te leggen. Maar die ketenen, wij, Katholieken, wij zouden ze niet lang dragen, wij zouden ze verbreken, wij zouden ze verbrijzelen, en met de brokstukken het ministerie omverwerpen, dat het zou hebben gewaagd ze ons aan te doen.

„De tijd is voorbij dat een ministerie zonder ons en ten spijt van ons regeert. De Katholieken kennen hunne kracht en zullen haar doen gelden. Als het gouvernement er al in slagen mogt, hetgeen niet is te verwachten., om eene verdrukkingsgezinde meerderheid in de kamers te vormen, dan zou het niet meer kunnen dan eene vervolgingswet maken op het papier."

Is dat wel iets anders, dan te zeggen: maakt eene wet, naar de regelen, die de grondwet voorschrijft toch zullen wij haar niet gehoorzamen, omdat de bepalingen ons niet bevallen, des noods zullen wij met geweld ons tegen de uitvoering verzetten?—

Men ziet thans, wat men van die partij te wachten heeft. Geen ministerie mag meer met eene constitutionele meerderheid in de kamer onder goedkeuring des konings wetten maken, neen, laat de minderheid bepalen wat ze wil, vraag het des noods aan de *Tijd* en zijne consorten, die alleen dienen te bepalen, wat regt is en wat wet zal wezen!

De ultramontanen, zijn het, naar 't schijnt, in sommige beginselen zeer eens met *Raspail*, met de roode republikeinen van Mei en Junij 1848, met het stelsel: niet de meerderheid beslist, maar de minderheid, althans *als* WIJ die minderheid zijn!

— In het kiesdistrict Dordrecht zijn, ter verkiezing van een lid der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, uitgebragt 1415 st., en daarvan 814 op den heer mr. *J. D. van der Poel*, 324 op den heer mr. *P. F. L. Blussé*, en 195 op den heer mr. *G. A. de Raadt*. De eerstgenoemde is derhalve verkozen.

— De laatste tijdingen nopens de Oostersche kwestie melden, dat de Russen nog niet in Moldavië waren getrokken, maar dat daartoe toch zonder twijfel het bevel was opgezonden. Het blijft onwaarschijnlijk, dat die bezetting dadelijk ernstiger gevolgen zal hebben.

— Uit Brussel schrijft men van 4 Julij, dat de heer *v. Lichtenvelt*, onze minister van R. K. eeredienst, op zijne reis naar Rome, een bezoek bij den Belgischen minister van buitenlandsche zaken heeft afgelegd en met hem een lang onderhoud heeft gehad.

— Door toedoen van den Protestantschen bisschop te Jeruzalem zijn er Protestantsche gemeenten gevestigd te Beijruth, in Syrië, en te Ram-Allah, bij Jeruzalem; de eerste telde reeds 217 huisgezinnen.

— Men verneemt, dat door Z. K. H. Prins *Hendrik* der Nederlanden aan Burgemeester en Wethouders der residentie is toegezonden eene som van *f* 400, ten behoeve der algemeene armen, en welke Z. K. H. verlangt, dat onder de verschillende armbesturen zal worden verdeeld.

— Voor korten tijd liep hier een gerucht uit Zeist, over eenige oneenigheid van het Gemeente bestuur dier plaats met den R. K. pastoor, betreffende eene op te rigten begraafplaats voor R. Katholijken aldaar. Wij werden toen echter niet in staat gesteld de juiste toedragt der zaak te vermelden; een ingezonden berigt deswege werd onjuist bevonden, doch ging van geene betere inlichting gepaard. Ook wilden wij, om der verdraagzaamheids wille, geen werk maken van verdere inlichtingen.

Thans vinden wij in de *Waakzaamheid* een verslag van het te Zeist gebeurde, en dewijl dit strijdig is met het hier loopende gerucht, rekenen wij ons tot eene korte overname van dit art. verpligt.

Het vorige bestuur van Zeist heeft de aanvrage van den R. Kath. pastoor dezer plaats, om eene begraafplaats achter de nieuwe kerk te mogen brengen, gemeend te moeten weigeren, op grond dat eene genoegzame ruimte op de algemeene begraafplaats voor de Roomsch Katholijken was afgestaan. Bij de optreding van het nieuwe bestuur, waarbij de heer *Schas* aan het hoofd staat, waagde de R. K. pastoor eene nieuwe poging, en verkreeg bij raadsbesl. van den 9 febr. 1850 de vergunning tot het daarstellen van de begraafplaats, onder de reserve: „dat aan de wettelijke bepalingen van ommuring en wijze van begraven behoorlijk zoude worden voldaan." Dit besluit werd genomen zonder eenige de minste kennisgeving noch van het verzoek, noch van de meening van het Gemeente bestuur aan de beide eigenaars der belendende buitenplaatsen. — Van weêrszijde rekwesteerde men tegen dit raadsbesluit: de eigenaars der naburige buitenverblijven aan Gedep. Staten om van het kerkhof, de pastoor om van de bemuring verschoond te blijven. De eersten bragten ter verdediging van hunnen wensch bij, dat hunne goederen daardoor in waarde verminderden en daarbij de gezondheid der hunnen zou lijden, terwijl zij er op wezen, dat, ingevolge de wet, dit kerkhof 35 a 40 ellen van hunne bewoonde huizen behoorde verwijderd te zijn. Op geen der rekwesten werd antwoord ontvangen. — Donderdag den 16 Junij ll. deed de R. K. pastoor echter op eenmaal een lijk zijner gemeente in de onbemuurde plaats achter de kerk begraven. De burgemeester heeft van die onwettige daad proces verbaal doen opmaken, ten einde de zaak door den off. van justitie te Amersfoort mogt worden onderzocht en zoo noodig vervolgd.

— De beraadslagingen, die in het Lagerhuis thans zijn geeindigd over het ontwerp van wet op het bestuur in Indie, hebben in volle mate aan 't licht gebragt de enorme misbruiken, die in dat bestuur plaats vinden. De regtsbedeeling is meerendeels aan onwaardige handen toevertrouwd; indien de afzetterijen een te grot aanzien bekomen, worden de schuldigen wel ontslagen, maar ze worden elders geplaatst, opdat zij dan hun werk zullen kunnen voortzetten. De regterlijke magt is dien ten gevolge geheel afhankelijk en hare onafzetbaarheid bestaat alleen op papier. — Maar het zijn vooral de direkteuren der O. Ind. kompagnie, die van hunne positie een groot misbruik maken. Om betrekkingen en vrienden te helpen zijn er posten, die tot *f* 200,000 's jaars opleveren, zonder dat er bijna werkzaamheden aan zijn verbonden; — worden oorlogen gevoerd, die honderden millioenen kosten, ten einde neven en bekenden in de gelegenheid te stellen, om hooge graden te verwerven, en met roem en schatten overladen naar Engeland te kunnen wederkeeren.

De toestand der inboorlingen moet daarbij meestal erbarmelijk wezen, omdat ze op allerlei wijze worden afgeperst.

Het schijnt, dat het Nederl. bestuur over O. Indië zeer goed mag vergeleken worden met het Britsche, en dat die vergelijking meestal nog zeer in ons voordeel zal uitloopen, al mogen de klagten die van daar herwaarts overwaaijen ook dikwijls gegrond wezen. Er zou echter zeker geen stelsel van bestuur zijn uit te denken, dat geene aanleiding zou geven tot aanmerkingen, wier gewigt men niet zou mogen loochenen. Alleen roepe men niet te luide, en beijvere men zich niet hoog op te vijzelen bij den vreemde, wat niet zoo hoog te roemen is.

— Gedurende de maand Junij zijn over den Rijnspoorweg vervoerd 40629 reizigers, als van Amsterdam 14962, Utrecht 9746, Arnhem 4405; enz. opbrengst *f* 54321,37½, — opbrengst der goederen *f* 11410,84 te zamen *f* 65,732,21½.

— Gedurende de maand Junij zijn over den Hollandschen spoorweg vervoerd 96898 reizigers, als van Amsterdam 19,673, Haarlem 13,092, Leyden 10,186, 's Gravenhage 19,666, Rotterdam 17,093, enz.; opbrengst *f* 90,837,55, opbrengst der goederen *f* 13,738,52½, te zamen *f* 104,576,07½.

— Dezer dagen hebben wij het genoegen gehad een kunstwerk in het atelier van den heer *J. B. Schut* alhier in oogenschouw te nemen, bestemd, om tot standaard van eene onzer liedertafels te dienen. Dit werk gaf ons de aangename blijke, dat, hoewel men de gewoonte heeft dergelijke sieraden uit den vreemde te ontbieden, men toch niet zoover behoeft te gaan, terwijl men, door een stadgenoot te begunstigen, zich vele moeite kan besparen. De banier, van blaauw fluweel, bevattende in haar midden eene lier van zilver, waaronder het jaartal 1846 in een eikenkrans, is rondom omgeven van zilveren franje; en hangt aan zilveren koorden. Het stik- en borduurwerk is keurig bearbeid, en het geheel geeft even zoovele blijken van den goeden smaak als van de kunstkennis des vervaardigers.

DEN HELDER 30 Junij.

Gister middag, om 3 uur, is op de reede van Texel uit de Middelandsche Zee gearriveerd Z. M. fregat Doggersbank, komm. *de Smit van den Broucke*.

Te Texel binnen Beatrix, kapt. *Verschoor*, van Soerabaija.

Heden te Texel binnen Cuba, kapt. *Jansen*, van Suriname, Zorgvliet, kapt. *Groote*, van Banjoewangie.

Bij dit nommer geven we een bijvoegsel, bevattende de *memorie van toelichting* op het wetsontwerp, regelende het toezigt op de kerkgenootschappen, — en het verslag der zitting van den gemeenteraad van 29 Junij ll.

ADVERTENTIEN.

(2418) ⁂ Getrouwd:

J. COPIJN,
Weduwenaar,
en
M. VAN OOSTVEEN.

Mijne vele Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene als bijzondere kennisgeving aan te merken.
Groenekan 3 Julij 1853.

(2419) ⁂ Bevallen van een *ZOON* A. C. VAN LEUSDEN, geliefde Echtgenoot van J. W. OOSTERBAAN.
Utrecht, 3 Julij 1853.

(2420) ⁂ De Kinderen en Behuwdkinderen betuigen door deze hunnen dank voor de deelneming, bij het overlijden van hunnen Vader JOBST FRIEDRICH KLOKKE betoond.

C. F. KLOKKE.
Uit aller naam.

Utrecht 5 Julij 1853.

ZAAL NAAST DEN SCHOUWBURG.
WOENSDAG 6 Julij.
4de EN LAATSTE

SOIRÉE PARISIENNE.
AFSCHEIDS-SOIRÉE

EN TEVENS TOT
Zekere en Finale Sluiting der Voorstellingen
van Prof. **L. DE LINSKI.**

Buitengewone Voorstelling in 2 Afdeelingen, zamengesteld uit 20 Nieuwe Proefnemingen.

NB. Op verzoek van verscheidene personen, heeft de heer DE LINSKI eenen tweeden rang doen daarstellen.

Het Bureau zal geopend zijn ten 7 ure, en de aanvang ten 8 ure.

Prijzen der plaatsen: Eerste rang *f* 1.—. Tweede rang 50 Cents. Heeren Officieren en Studenten 75 Cents. Kinderen beneden de 10 jaren half geld op beide rangen.

Men kan de plaatsen bespreken van 10 uur des morgens tot 4 uur des namiddags, tegen betaling van 10 Cents, aan den Schouwburg bij den Heer WOLTERS.

Salon des Variétés
VAN
P. BOAS & N. JUDELS.
VOORLOOPIG BERIGT.

(2423) ⁂ De Directie heeft de eer het geachte publiek te berigten, dat zij na twee jaren afzijns de *Utrechtsche Kermis* dit jaar wederom zal bezoeken, en dien ten gevolge niets heeft onbeproefd gelaten, zoowel door de nieuwe fraaije Inrigting der tent, welke weder op hare vroegere standplaats op de *Neude* zal worden geplaatst, als door de opvoering van de nieuwste en fraaiste stukken van het repertoire zich de gunst van het geachte publiek als vroeger te mogen waardig maken.

BOAS & JUDELS.

N. B. De eerste voorstelling alsmede de te geven stukken zullen nader worden kenbaar gemaakt.

AANBESTEDING.

(2424) ⁂ Kerkvoogden en Notabelen der Hervormde Gemeente te Neerlangbroek zullen op Donderdag, den 14. Julij e. k., 's middags ten 12 uur, in het Gemeente-huis aldaar aanbesteden:

Eenige vernieuwingen aan **Kerk** en **Toren**, enz. Bestek en Voorwaarden liggen ter lezing in genoemd Gemeente-huis; te Wijk bij Duurstede in het *Schippershuis* en te Utrecht in den *Hollandschen tuin*.

Zullende de aanwijzing in loco plaats hebben op Maandag den 11. Julij, 's middags ten 12 uur.

(2425) ⁂ Burgemeester en Wethouders van Ysselstein, als daartoe gemagtigd door den Raad dier Gemeente, zullen op Vrijdag den 15 Julij e k., des middags ten 12 ure, ten Raadhuize aldaar, overgaan tot de publieke Aanbesteding van het gedeeltelijk sloopen der YSSEL- en BENSCHOPPER POORTEN binnen dezelve Gemeente, en tot weder daarstelling van twee Hoofdingangen of Barrières, met de bijlevering van de daartoe benoodigde Materialen, Arbeidsloonen, enz., waarvan het bestek en de voorwaarden ter Gemeente-Secretarie zullen gelegen zijn alle Werkdagen, van des voormiddags 10 tot 's namiddags 2 ure; terwijl op den dag der Aanbesteding in loco de noodige aanwijzingen en aanduidingen zullen gedaan worden, des voormiddags van 9 tot 12 ure, te beginnen aan de Yselpoort.

Ysselstein den 2 Julij 1853.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
VOORTMAN.
De Secretaris,
J. A. B. KOELENSMID.

(2426) ⁂ De Directie over den aan te leggen *Grindweg* van Hilversum op Laren is voornemens, publiek, ten overstaan van den Notaris C. P. DE ROEPER, residerende te Naarden, aan te besteden op Vrijdag 22 Julij 1853, des voormiddags ten elf ure, ten huize van de Wed. VAN DE VUURST te Laren het maken van gemelden Weg, volgens bestek en condities. De bestekken liggen ter lezing ter Secretariën van Hilversum en Laren, ten Kantore

van bovengen. Notaris; aan het Gouvernementshuis te Haarlem, te Amsterdam in het Wapen van Medemblik, te Utrecht in den Hollandschen Tuin, te Amersfoort in de Zwaan, te Vreeswijk bij *van Reenen*.

De aanwijzing zal geschieden den 19. Julij 1853, des morgens ten 10 ure, te beginnen te Hilversum.

Hilversum den 1. Julij 1853.

De Directie voorn.,
J. CORVER HOOFT.
A. PERK,
Lid Secretaris.

(2427) *** De Notaris G. H. BROEKMAN, gevestigd te Vianen, zal, ten verzoeke zijner Principalen, op Woensdag den 6 Julij 1853, bij inzetting, en op Woensdag den 13 Julij daaraanvolgende, bij afslag, beide des voormiddags ten elf ure, in het Logement *het Zwijnshoofd*, te Vianen, ter verkoop aanbieden:

Een hecht, sterk en wel onderhouden HUIS, bevattende onderscheidene behangen en onbehangen Kamers, waarvan sommige geplafonneerd; voorts ruime Zolders, Keuken, Kelder en andere commoditeiten, met Erve en zeer fraai aangelegden Tuin; alles aan de O. Z. dor Voorstraat te Vianen. Te aanvaarden den 1 November 1853 Breeder bij biljetten, en zijnde inmiddels nadere informatiën te bekomen ten kantore van voorn. Notaris.

(2428) *** Men wenscht tegen November een Klein HUIS te huren, op eenen fatsoenlijken stand, geschikt voor eene Jufvrouw met eene Meid. Adres met *franco* brieven, onder letter A. bij den Boekhandelaar G. F. KOCH op de Neude te Utrecht.

(2429) *** *MEN VRAAGT TE HUUR* een HUIS in den omtrek van Utrecht, bevattende vier of vijf Kamers en Tuin. Bij voorkeur waar eene ruime bergplaats bij is. Men adresssere zich franco brieven onder litt. B. bij den Boekh. *J. H. Siddré* te Utrecht.

TE HUUR.

(2430) *** Even Buiten de Weerd-Barrière, op een zeer vrolijken Stand: Een BOVENHUIS met afzonderlijken opgang, bestaande uit 5 Kamers, Keuken, Zolder en halven Kelder; dadelijk of met 1. Augustus aanstaande te aanvaarden. Adres Bureau dezer Courant. Brieven *franco* onder Lett. B. S.

RIJN-STOOMBOOT-VAART.

DAGELIJKSCHE SNELDIENST

DER STOOMBOOTEN VAN DE

KEULSCHE EN DUSSELDORPSCHE MAATSCHAPPIJEN.

Van af 9. Junij 1853.

(IN EENS DOOR, ZONDER OVERNACHTING TE EMMERICH.)

(2431) *** Van Rotterdam naar Arnhem, Manheim en Straatsburg, 's morgens ten $5\frac{1}{2}$ ure.

Van Vreeswijk naar Arnhem, Manheim, enz., 's morgens omstreeks $8\frac{1}{2}$ ure.

Van Arnhem naar Vreeswijk, Rotterdam 's morgens omstreeks 8 ure. En

Van Vreeswijk naar Rotterdam, 's morgens, omstreeks 11 ure.

Wordende naar alle plaatsen **retourkaarten** afgegeven met een rabat van 50%; en kunnen de reizigers alsdan met deze zoowel als met die voor *enkele reis*, naar verkiezing, van Stoombooten der beide Maatschappijen gebruik maken.

Terwijl tevens de op deze diensten corresponderende Diligence vertrekt naar Vreeswijk, bij A. DE GROOT, in *de Liggende Os*, op het Vreeburg te Utrecht, als:

Voor de Booten naar Arnhem en Manheim,

alle dagen des morgens ten 7 ure, en

Voor de Booten naar Rotterdam,

alle dagen, des morgens ten $9\frac{1}{2}$ ure, en mitsdien na aankomst der 1e Spoortreinen van Amsterdam en Arnhem; gelijk voorts bij iedere aankomst dezer Stoombooten te Vreeswijk, mede een Diligence gereed staat naar Utrecht.

Nadere inlichtingen te bekomen bij evengenoemden **A. DE GROOT, te Utrecht, als ook bij P. VAN DIJK**, Agent der bovengenoemde Maatschappijen te Vreeswijk.

(2432) *** TEN SPOEDIGSTE, ZOO MOGELIJK *met* 1 *Aug. a. s.*, verlangt eene *Dame*, *binnen* de *Stad*, of in de *nabijheid* van UTRECHT in een TORHUIS *met eenen Tuin*, TWEE *Gemeubileerde Kamers*. Wanneer er tevens de gelegenheid is voor den *middagkost*, zal zulks de voorkeur hebben.

Opgave van *stand* of *plaats* en *prijs* met *franco* brieven onder Lett. G. bij den *Boekhandelaar* C. BIELEVELT, op de *Voorstraat* te UTRECHT.

(2433) *** Men verlangt tegen Augustus, e. k. eene **Jufvrouw** voor het maken van DAMES-HOEDEN, alsmede eene tot het vervaardigen van DAMES-MUTSEN; salaris naar bekwaamheden. Adres met franco Brieven onder letter IJ. aan het Bureau dezer Courant.

(2434) *** In een fatsoenlijken Naaiwinkel te Utrecht, bestaat thans de gelegenheid tot opleiding van JONGE JUFVROUWEN in dat vak, benevens het onderigt van eenige Handwerken. Men vervoege zich ter bekoming van nadere inlichtingen, Oude gracht over het Burger Weeshuis, wijk A. N°. 21.

PRIJS-COURANT van JEROME BECK te *Amsterdam*, Oude Turfmarkt No. 4, *Rotterdam*, Hoogstraat bij het Stadhuis, No. 485. *'s Gravenhage*, bij *A. P. van Langenhuijsen*, Noordeinde, hoek Hartogstraat.

UTRECHT, bij J. M. PORTON, Vreeburg, thans op den hoek van de Lange-Viesteeg, N°. 159.

Lands en Stedelijke Belastingen benevens de Fleschen zijn onder de prijzen begrepen.

Alles tegen contante betaling, zonder korting.

	Anker.	Flesch
Roode Bordeaux Wijnen.		
*Medoc, zond. lak	*f* 20	*f* 0,50
* „ zwart lak	- 24	- 0,60
* „ rood lak	- 28	- 0,70
*St. Estèphe	- 32	- 0,80
*St. Julien etc.	- 36	- 0,90
Lynch Pauillac etc.	- 40	- 1,—
Pommiers Agassac	- 44	- 1,10
Villeneuve Cantemerle	- 44	- 1,10
Château de 3 Moulins etc.	- 48	- 1,20
Barthez Pian	- 50	- 1,25
Barton Langoa St. Julien	- 60	- 1,50
Lemoine Ludon	- 70	- 1,75
Château Lafitte	- 80	- 2,—
Château Margaux	- —	- 3,—
Cornas	- 36	- 0,90
Hermitage & côte rotie	- 52	- 1,30
Bourgogne Wijnen.		
Beaune	- 48	- 1,20
Pomard	- 68	- 1,70
Volnay	- 72	- 1,80
Nuits	- 84	- 2,10
Chambertin	- —	- 2,50
Chabli blanc vieux	- 40	- 1,—
*Witte Wijn A	- 20	- 0,50
* „ „ B	- 30	- 0,75
* „ Bergerac	- 40	- 1,—
* „ Graves	- 32	- 0,80
* „ Sauterne	- 36	- 0,90
* „ Muscat Frontignan	- 50	- 1,25
Champagne Mouss. Ire qté	1,75	- 2,—
* „ „ „	2,25	- 2,50
„ qté Sup. blanc & rosé	2,75	- 3,—
*Port à Port vieux	- 60	- 1,50
Rood en wit dito	- 80	- 2,—
*Xeres of sherry	- 40	- 1,—
* „ „ „ „	- 50	- 1,25
*Teneriffe	- 36	- 0,90
*Madera A	- 40	- 1,—
* „ B	- 50	- 1,25
*Drey Madera C	- 60	- 1,50
* „ „ □	- 80	- 2,—
*Spaansche Wijn	- 50	- 1,25
*Malaga 1e. qt.	- 40	- 1,—

	Anker.	Flesch
* Constantine & Tintwijn	*f* —	*f* 3,—
Moeselwijn	- 32	- 0,80
Bodenheimer Rhijnwijn	- 26	- 0,65
*Laubenheimer „	- 30	- 0,75
„ 1846 „	- 32	- 0,80
Niersteiner „	- 36	- 0,90
*Rudesheimer „	- 40	- 1,—
Scharlachberger „	- 40	- 1,—
Marcobrunner „	- 50	- 1,25
Hochheimer „	- 50	- 1,25
Liebfrauenmilch „	- 60	- 1,50
Geisenheimer „	- 60	- 1,50
Rauenthalerberg „	- 80	- 2,—
Rüdesheimerberg	- 0	- 2,—
Johannisberger „	- —	- 3,—
Steinb. Cabinet „	- —	- 4,—
*Cognac A.	- —	- 1,—
* „ B.		- 1,25
* „ oude C.		- 1,50
* „ heel oude D.		- 2,—
*English Brandy		- 2,—
*Witte Fransche Brandewijn A.		- 0,60
* „ Barcelona „ B.		- 0,70
* „ „ „ C.		- 0,80
*Voorl. v. Brandewijn		- 1,25
*Armagnac „		- 0,80
*Jamica Rum *f* 1, *f* 1,25		- 1,50
*Arac		- 1,—
*Punsch Sirop van Rum		- 1,10
* „ „ „ Arac		- 1,20
Extr. d'Absint. Suisse		- 1,60
*Kirschenwasser „		- 1,50
Sup. fijn Genua-Olie		- 0,75
Bordeaux Azijn		- 0,30
Wijn Azijn		- 0,20
*Beste Genever		- 0,55
*Nieuwe Bessen		- 0,60
*Citroenbitter		- 0,70
*Maag-Elixter beste kwaliteit		- 0,80
*Holl°. Helv. groen bitter		- 0,70
*Witte Schillen		- 0,80
Bisschop Essz. 't flesje		- 0,30
Engelsche Bieren p. flesch.		
*Schotsche ale		*f* $0,52\frac{1}{2}$
*Brown stout		- $0,47\frac{1}{2}$
*London porter		- $0,42\frac{1}{2}$

FYNE LIKEUREN.

*Witte en Roode dub. Anisette	*f* 1,50	*Crême de Vanille	*f* 1,50
*Dubbelde Curaçao		* „ Rose	
*Goud- en Zilverw.		* „ Noyaux	
*Parfait Amour		* „ Kirsch	
*Ratafia		* „ Fleur d'Orange	
*Persiko		Opregte Marasquin	

De voormelde Wijnen etc. alle gebotteld en verimpost zijnde, kan het verlangde oogenblikkelijk *Franco* aan huis worden bezorgd. NB. te *Utrecht*. — Voor buiten de stad *Utrecht* zijn de prijzen der Wijnen *f* 2,50 per Anker minder, vrij aan boord, en wordt het montant bij wijze van voorschot nagenomen. Brievenporten, vracht van retourzendingen der manden en fleschen etc. ten laste van committenten. — De met * vermelde artikelen zijn ook bij enkele halve fleschen voor de juiste helft, en Ankersgewijs met 5 pCt. verhooging verkrijgbaar. — Bij de aflevering worden niet meer dan voor het getal volle, gelijksoortige ledige Fleschen tegen 5 Cs. de Flesch, en $2\frac{1}{2}$ Cs. de halve in betaling aangenomen.

(2436) *** De **FINALE UITVERKOOP** zal nog tot den 20. Julij blijven voortduren.

B. CUIJPERS,
(vroeger DE HAAN).

(2437) *** Naast de Haarlemmerkelder onder de Munt, bij VAN DE GRIFT, zijn te bekomen beste DUIN- of ZANDAARDAPPELS, voor 25 à 30 cents de 5 kop, en ook bij het heel en half mud te koop.

SIROP LAROZE. (2438) *** Deze uitmuntende SIROOP van bittere Oranje-appelschillen is een Zenuw, Maag en Ingewanden versterkend middel; zij wekt bovendien de Eetlust op, bevordert de spijsvertering, gaat de verstoppingen en ongeregelde ontlastingen tegen en is een uitmuntend medicament tot voorkoming van het verval van krachten, terwijl zij de herstelling bespoedigt door de werking van Maag en Ingewanden te regelen. De Flacon met berigt van gebruik en geteekend *J. P. LAROZE*, is à *f* 1,50 verkrijgbaar bij de Wed. A. P. MILIUS, Apotheker, buiten de Waard-Barrière te Utrecht, alsmede aan het Hoofd-Depôt voor Nederland, bij H. H. ULOTH, Apotheker te Amsterdam.

(2439) *** ER HEEFT WEDER EENE GENEZING PLAATS GEHAD van eene leverziekte door de pillen van *Holloway*. De echtgenoot van een aanzienlijk koopman, bij Thrapstone woonachtig, leed sedert meer dan twee jaren aan eene hevige leverziekte. Zij was gedurende al dien tijd onder behandeling der voornaamste geneeskundigen aldaar, doch haar toestand werd daardoor niet verbeterd. Toen maakte zij gebruik van de pillen van *Holloway*, ten gevolgen waarvan zij volmaakt herstelde. De naam dezer dame is niet bekend gemaakt, doch mejufvrouw *Collier*, boekverkoopster te Thrapstone, kan de waarheid der zaak getuigen. Deze pillen zijd ook onfeilbaar in gevallen van gebrek aan spijsverteering, galziekten, hoofdpijnen, en ongesteldheid der maag.

Zijn op *franco* aanvragen à contant te bekomen bij de Wed. A. P. MILIUS, te Utrecht, bij den Heer G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort, en bij den Heer J. STRAATMAN, Hoofd-Depôthouder te 's Hertogenbosch, alsmede te Londen, Strand 244 Holloway's-établissement.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg*.)

Julij.	Uren.	Wind-rigting.	kr.	Barom. bij 0°	Ther. F	Afwijk. d. temp.	Vochtigh.	Gev. regen	*Aanmerkingen.*
				mm					
3	8	w.	1	767,75	59,7		0.81	0	Zwaar bewolkt
	2	wnw.	2	68,38	63,5	— 4.9	62	0.1	Bewolkt.
	10	w.	0	68,34	58,5		87	0	Betrokken.
4	8	sw.	1	67,07	66,6		.73	0	Bewolkt.
	2	w.	2	66,30	67,8	— 1.1	68	0	Zwaar bewol..
	10	wzw.	1	65,87	59,4		86	0	Bewolkt.

PRIJZEN DER EFFECTEN.

AMSTERDAM 4 Julij 1853.

OMSCHRIJVING.			volgens de Societ. tot nut des Obligatie-Handels. van	tot	gebl.
NEDERLAND.					
Werkel. Schuld.	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$62\frac{7}{8}$	63	$62\frac{7}{8}$
dito dito	3	„	76	$76\frac{1}{8}$	76
dito dito	4	„	$94\frac{1}{8}$	$94\frac{3}{16}$	$94\frac{3}{16}$
Amortisatie Sijndicaat	$3\frac{1}{2}$	„	$93\frac{3}{4}$		
Handel-Maatschappij	$4\frac{1}{2}$	„	$129\frac{3}{4}$	130	
Oost-Ind. Leening	4	„	$94\frac{1}{8}$		
RUSLAND.					
Oblig bij *Hope en Comp.*	5	pCt.	$108\frac{3}{4}$	109	$108\frac{7}{8}$
Obligat. 1828 en 1829	5	„	$107\frac{1}{4}$		
Certificat. 1831 & 1833	5	„	98		
dito dito 1840	4	„	$93\frac{5}{8}$		
Certificaten bij *Stieglitz*	4	„	$91\frac{7}{8}$		
dito Adm. te Londen	$4\frac{1}{2}$	„	100		
Inschr. in Assign.	6	„	$74\frac{1}{8}$		
Certific. van Assign.	6	„	$75\frac{5}{8}$		
POLEN.					
Aand. 1835, fl. 500, *f*			$161\frac{1}{2}$		
Obligatien	4	pCt.	$86\frac{1}{8}$		
SPANJE.					
Obligatien	1	„	$22\frac{1}{2}$	$22\frac{5}{8}$	$22\frac{9}{16}$
dito	3	„	$47\frac{7}{8}$	$48\frac{1}{8}$	$47\frac{7}{8}$
Binnenl. Schuld.	3	„	$42\frac{1}{8}$	$42\frac{3}{8}$	$42\frac{5}{16}$
Bewijzen Coupons			$6\frac{13}{16}$	$5\frac{15}{16}$	$5\frac{14}{16}$
OOSTENRIJK.					
Oblig. bij *Goll & C°.*	5	pCt.	$87\frac{5}{8}$		
dito dito	4	„	71		
Oblig. Metaliek	5	pCt.	$81\frac{1}{8}$	$81\frac{1}{4}$	
dito dito N.	5	„	94	$94\frac{1}{8}$	
dito dito La B.	5		94	$94\frac{1}{8}$	
dito dito	$2\frac{1}{2}$	„	$41\frac{13}{16}$	42	
BELGIË.					
Certific bij *Rotschild*	$2\frac{1}{2}$	„	$52\frac{5}{8}$		
BRAZILIË.					
Geld. 1824, £ 100	5	pCt.	$98\frac{1}{2}$		
PORTUGAL.					
te Londen	5	pCt.	$36\frac{1}{4}$	$38\frac{3}{8}$	
dito	4		$35\frac{13}{16}$	36	$35\frac{13}{16}$
AMERIKA.					
Grenada, Oblig.	$2\frac{1}{4}$	pCt.	$21\frac{9}{16}$	$21\frac{13}{16}$	
Mexico, Obl. 1837 £ 100	3	„	$26\frac{9}{16}$	$26\frac{11}{16}$	
Noord-Amerik Amst. Bank-act.			$4\frac{3}{4}$		

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.

MEMORIE VAN TOELICHTING op het wetsontwerp, regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen.

De memorie van toelichting, bij het ontwerp gevoegd, is van den volgenden inhoud:

„De verhouding van den Staat tot de Kerk, meer bepaaldelijk het regt van den Staat om zoodanige verordeningen ten opzigte van den openbaren godsdienst te maken, dat botsing voorgekomen en orde en rust gehandhaafd worden, is eene aangelegenheid wel van teederen aard, doch welker regeling in de hoofdpunten eene behoefte is, niet van het oogenblik alleen, maar door bevoegde beoordeellaars sedert geruimen tijd als wenschelijk en noodzakelijk beschouwd.

„De tegenwoordige wets-voordragt heeft ten doel, aan die behoefte, dáár waar zulks oorbaar en noodig scheen, te voldoen.

„Het toezigt van den Staat op de openbare godsdienstoefening is, op meer dan één punt, ten aanzien van één of meerdere Kerkgenootschappen, tot een onderwerp van twijfel en onzekerheid geworden.

„Die toestand mag niet worden bestendigd.

„Zoo van de zijde der Kerkgenootschappen, met onbepaalde vrijheid, vroegere instellingen door andere worden vervangen en nieuwe worden vastgesteld, moet ook van de andere zijde worden bepaald, wat de Staat kan eischen en verbieden ten aanzien van de openbare werking dier instellingen naar buiten, opdat de Regering in staat zij gevaarlijke wrijving voor te komen, orde en rust te bewaren en de verpligting des Konings, om alle Kerkgenootschappen te houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat, door verwerping der bestaande wettelijke regeling zonder vervanging, geen ijdel en nutteloos voorschrift worde.

„Na rijp beraad en nauwkeurig onderzoek, heeft de Regering zich verpligt geacht, de medewerking der Staten-Generaal, door het aanbieden der tegenwoordige wets-voordragt, in te roepen, ten einde door de wetgevende magt aan elken staat van twijfel een einde kome.

„Zonder tusschenkomst van den wetgever, kan dit niet wel geschieden. Wel is waar, zijn de regten en verpligtingen des Konings, als grondwettig Hoofd der uitvoerende magt, met opzigt tot de Kerk, onmiskenbaar, en in de artt. 164 en volgende der Grondwet, bepaaldelijk in art. 169, gehuldigd. Maar al deze grondwettige bepalingen moeten leven en kracht ontvangen uit Staatswetten, bereids gemaakt of nog te maken.

„Zoodanige wetten ontbraken dan ook niet, maar de voornaamste derzelve was nooit geheel uitgevoerd, is soms gewijzigd, en hare toepasselijkheid is op meer dan één punt twijfelachtig geworden.

„De Regering heeft hier het oog op de wet van 18 Germinal, jaar X, *relative à l'organisation des cultes*, waarbij, eensdeels, het concordaat tusschen Zijne Heiligheid *Pius VII* en de Fransche Republiek tot wet van den Staat werd verklaard, anderdeels voor niet-Roomsche Kerkgenootschappen een zeker aantal organieke bepalingen werden gemaakt.

„Wat met deze wet is voorgevallen, verdient een zeer opzettelijk onderzoek, omdat zij, naar het inzien, niet eigenmagtig kan worden op zijde gelegd, en haar aanzijn alléén reeds eene wettelijke regeling van het onderwerp vordert.

„De wet van 18 Germinal, jaar X, ofschoon slechts in een klein gedeelte van het Koningrijk der Nederlanden geheel uitgevoerd, had kracht van wet voor het geheele Rijk.

„Een deel van het tegenwoordig Koningrijk, met name Limburg, het voormalig 4de en 5de district van Zeeland, bevond zich reeds onder de Fransche heerschappij, toen in 1802 die wet tot stand kwam. Zij is daar geheel uitgevoerd, en zeker, ten opzigte der organieke artikelen, in volle kracht gebleven.

Bij decreet van den 22 Julij 1810 werd zij ingevoerd in de weinige maanden te voren aan Frankrijk afgestane departementen der Monden van den Rijn en de Schelde en het arrondissement Breda.

„Bij decreet van den 18 October 1810 werd, ten aanzien der overige gewesten van het gesloopte Koningrijk Holland in art. 206 wel is waar, bepaald: „l'organisation du „clergé Catholique et du clergé Protestant, actuellement „existante, est maintenue"; doch deze bepaling gold in haren geheelen omvang slechts korten tijd.

Bij decreet van den 6 Januarij 1811 toch, werden ook „dans les sept nouveaux départements, formés du terri„toire de la ci-devant Hollande" uitvoerbaar verklaard de wetten, reglementen en decreten, „dont l'exécution dans „les départements des Bouches du Rhin et des Bouches „de l'Escaut a été ordonné par Nos décrets des 22 Juin „et 8 Novembre 1810."

„Onder de wetten nu, bij decreet van den 22 Junij 1810 uitvoerbaar verklaard, behoort, gelijk hierboven reeds herinnerd werd, de bedoelde wet van 18 Germinal, jaar X, welke derhalve sedert en door het decreet van den 6 Jan. 1811, regtsgeldig is geworden voor al de gewesten, welke deel uitmaken van het tegenwoordig Koningrijk, voor zoo verre zij dit niet reeds was, hetzij sedert het tijdstip harer afkondiging, hetzij ingevolge het decreet van den 22 Junij 1810.

„De organisatie der geestelijkheid bleef wel, krachtens het voorbehouden, te vinden in het decreet van den 6 Jan. 1811, nog achterwege, maar de wets-bepalingen betreffende de uitoefening van den openbaren godsdienst waren ingevoerd en verbindend.

„Het 2de additionele artikel der Grondwet van 1815, het 3de van die van 1848 hebben de aldus hier te lande ingevoerde Fransche wet gehandhaafd.

„Het concordaat van 1827 heeft die regtsgeldigheid niet verzwakt, maar veeleer versterkt, door in art. 1 de *toepassing* (application) van het in de noordelijke provincien van het toenmalig Koningrijk wel *ingevoerde*, maar *slechts gedeeltelijk uitgevoerde* concordaat van 1801 te waarborgen.

„De *uitvoering* van het concordaat van 1801 was in de noordelijke provincien steeds onvolkomen, en moest dit uit haren aard zijn, zoolang niet het 59 van de organieke artikelen der wet van 18 Germinal, jaar X, en het daarbij behoorende *tableau*, was aangevuld en voor toepassing hier te lande vatbaar gemaakt.

„Daarop doelde art. 8 van het concordaat van Fontainebleau, den 13 Februarij 1813 tot stand gekomen, en kort daarna door Zijne Heiligheid den Paus weder ingetrokken.

„Had eene vestiging van bisschoppen hier te lande nog geen plaats, heeft zij tot nog toe op geene wettige wijs tot stand kunnen komen, hierdoor wordt de regtsgeldigheid der wet van 18 Germinal, jaar X, niet verminderd, noch hare uitvoering, voor zoo veel de mogelijkheid bestond, op andere punten belemmerd.

„Steeds werd, bijv., het art. 45 der organieke bepalingen ook in de noordelijke provincien van het vereenigde Koningrijk en, na de afscheiding van Belgie, in het Koningrijk der Nederlanden, door de Regering gehandhaafd.

„Steeds werd art. 1 als verbindend beschouwd, in die mate, dat het in 1848 noodig gekeurd werd, het art. 170 in de Grondwet op te nemen.

„In datzelfde jaar verklaarde de Regering in eene nota, gevoegd bij hare memorie van beantwoording op het verslag der Tweede Kamer, over de wets-voordragten tot herziening der Grondwet, dat tot de wetten, in art. 167, 2de lid der Grondwet bedoeld, met name behoorde de wet van 18 Germinal, jaar X; eene verklaring, die geene wederspraak uitlokte.

„Dat gedeelte der wet van het jaar X, dat de belangen der Hervormde Kerken betrof, bleef buiten aanmerking, toen in 1816 en latere jaren de Protestantsche en Luthersche Kerkgenootschappen hunne eigene inrigting erlangden, in gemeen overleg met den Koning.

„In hoeverre dit destijds geschiedde op grond der woorden: *sans préjudice des modifications particulières, qui ont été ou seront par Nous apportées pour ces mêmes départements*, voorkomende in meergemeld decreet van den 6 Jan. 1811, dan wel zijn oorsprong ontleende aan dezelfde regtsbeschouwingen, welke leidden tot eene afwijking in vrijgevigen zin van art. 44 der wet van 18 Germinal, jaar X, bij een Koninklijk besluit van den 20 Junij 1825, nº. 116, behoeft hier niet opzettelijk te worden overwogen.

„Zeker is het intusschen, dat ten aanzien der Roomsch-Katholijke Kerk hier te lande, noch ten gevolge van eigene, inwendige organisatie, onder goedkeuring des Konings, noch ten gevolge van latere overeenkomsten met den Pauselijken Stoel, veranderde bepalingen zijn ingevoerd, en dat derhalve, hoe men ook gelieve te denken over hetgeen in 1816 en volgende jaren, ten aanzien der Hervormde Kerken, plaats greep, de wet van 18 Germinal, jaar X, alsnog de eenige verordening is, welke als organieke wet voor de Roomsch-Katholijke Kerk hier te lande regtsgeldig, voor dadelijke toepassing, immers gedeeltelijk, vatbaar is, en als *wet*, naar het inzien der Regering, zonder de tusschenkomst der *wetgevende* magt niet wel kan worden ingetrokken.

„In de *tweede* plaats moet de Regering wijzen op het concordaat van 1827, afgekondigd bij Kon. besluit van den 2 Oct. 1827 (*Stbl.* nº. 41).

„Bij deze overeenkomst wordt het wettig bestaan der wet van 18 Germinal, jaar X, erkend, want zij wordt niet in de noordelijke provincien ingevoerd, maar op derzelve slechts toegepast.

„Stelt men nu intusschen dat concordaat van 1827 ter zijde, dan blijft men in den toestand, waarin men bevorens was; een toestand, welke dan ook tot nu toe is gehandhaafd, dat die organieke bepalingen, welke niet door latere voorschriften waren vervallen, als daar is bepaaldelijk art. 45 der wet van 18 Germinal, jaar X, hier te lande kracht van wet hadden, en niet zonder tusschenkomst der Staten-Generaal krachteloos kunnen worden gemaakt.

„De Regering ten minste acht zich niet bevoegd, om eene wet, al ware zij slechts ten opzigte van één enkel of ten opzigte van een gedeelte van het Rijk van kracht gebleven, als vervallen voorbij te gaan.

„Maar ook al kon zij dit, des neen, ten opzigte der wet van 18 Germinal, jaar X, en van andere bepalingen, waarin over den openbaren godsdienst wordt gehandeld; al moest men erkennen, dat veel van de Staatswetten, die het toezigt op de Kerkgenootschappen verzekerden, was verlamd en twijfelachtig geworden, het zou slechts de noodzakelijkheid eener wet, als de onderhavige, bewijzen. In een land, waar zoo verschillende Kerkgenootschappen bestaan, moeten er wetten zijn, binnen welker palen de Koning hen kan houden. Dit wil ook de Grondwet, zal het voorschrift van art. 169 dier wet niet zonder gevolg noch doel blijven, en het voorbehoud in de artt. 164 en 167, ter bescherming der maatschappij en tot bewaring van orde en rust, niet zijn een ijdele klank.

„Er is alzoo eene wet noodig, om de wet van 18 Germinal, jaar X, af te schaffen; er is eene wet noodig, omdat er twijfel kan bestaan, waar en in hoe ver die wet nog werkt; er is eene wet noodig, omdat de organieke bepalingen dier wet niet passen op het beginsel van vrije godsdienst-belijdenis, door de Grondwet gevestigd, en er is vooral eene wet noodig, omdat de Grondwet die vrijheid alleen wil, behoudens orde en verantwoordelijkheid, en alzoo behoudens regelen en voorschriften, waardoor botsing wordt voorgekomen, en de Koning wordt in staat gesteld, orde en rust te bewaren.

„Wat nu betreft het aangeboden wets-ontwerp, zoo zijn daarin als hoofdbeginselen aangenomen gelijke regten en gelijke bescherming van alle Kerkgenootschappen, vrijheid van inwendige organisatie, maar bekendheid daarmede bij de Regering, en regt tot het vragen van waarborgen voor veiligheid, orde en rust en voorzorgen tegen stoornis daarvan. Het doel der wet is de zorg, dat de burgerlijke maatschappij geene schade lijde door de vrije belijdenis van ieders godsdienstige meening. De toelichting der artikelen zal dit aantoonen.

„Art. 1 erkent eensdeels een regt, dat ieder Kerkgenootschap in Nederland heeft, om namelijk zich naar eigene leer en beginselen te ontwikkelen en te organiseren, maar het schrift tevens voor, dat die organisatien ter kennisse des Konings worden gebragt, ten einde Hij in de gelegenheid zij, een wakend oog te houden, en te zorgen, dat de orde gehandhaafd worde en de rust ongestoord blijve. Daarbij ontneemt het alle waarde aan voorschriften, waarbij, zonder goedkeuring des Konings, over de medewerking van het Staatsgezag is beschikt.

„Art. 2. Het is eene bekende zaak, dat sommige bedienaren van den godsdienst beloften doen of eeden zweren, welke voor meer dan eene uitlegging vatbaar zijn, en waarvan de woorden mogelijk in eenen anderen dan voor de veiligheid bedenkelijken zin kunnen worden opgevat.

„Om de Natie gerust te stellen en alle verdenking van de bedienaren van den openbaren godsdienst af te weren, heeft de Koning zich voorbehouden, van hen, die naar Zijn oordeel zoodanige bedenkelijke eeden of beloften hebben gedaan, te vorderen een eed van trouw aan Hem en gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat.

„Art. 3. Vreemdelingen, hier gewoonlijk zonder betrekkingen, zonder belang en zeker zonder vaderlandsch gevoel, kunnen niet zonder gevaar toegelaten worden, om openbaar van een bijna onschendbaar standpunt het woord te voeren.

„Om hen tot het bedienen van den openbaren godsdienst toe te laten, moet de Regering de overtuiging hebben, dat zij waarborgen tegen uitspattingen opleveren.

„Art. 4, 1ste lid. Met het oog op artt. 165 en 166 der Grondwet, is het noodig, deze waarheid te constateren in de wet.

„Zij snijdt elke vordering, op grond van vermeenden voorrang, in de toekomst af van de geestelijkheid, tegenover de burgerlijke overheid, en tevens van de geestelijkheid der verschillende Kerkgenootschappen onderling.

„Naijver en twist worden daardoor vermeden, zoowel als verheffing, al zij het slechts in schijn, van de eene gezindheid boven de andere.

„2de lid. Deze bepaling heeft nog een' bijzonderen grond, aan het Kerkelijk Staatsregt ontleend. Er kan in den boesem van een Kerkgenootschap zelf verschil zijn over de vraag: wie de eigenlijke titularis is, eene vraag, die door de wereldlijke overheid niet wel kan worden uitgemaakt, zonder *in sacra* zich te mengen. Gaat de titulatuur vergezeld van den geslachtsnaam van den titularis, de vraag blijft voor den Staat onaangeroerd.

„Art. 5. Ook deze bepaling is eene waarheid, die, ter vermijding van verkeerde gevolgtrekkingen van de zijde der Kerk, niet overbodig te achten is.

„Art. 6. Handhaving van rust en orde, die groote en dikwerf moeijelijke taak van de uitvoerende magt, maakt dit artikel noodzakelijk, dat overigens zijnen grond vindt in artt. 164 en 167 der Grondwet, en in de meergemelde verpligting der Kroon, tot het houden van toezigt op de Kerkgenootschappen en over hunne organisatie, voor zoo verre die naar buiten werkt, en hen in onmiddelijke aanraking brengt met den Staat.

„Dat de vestiging of verandering van zetels en standplaatsen der bedienaren van den godsdienst, alom waar men dit zou goedvinden, een onderwerp van zuiver kerkelijken aard is, kan evenmin worden toegegeven, als dat het vestigen van een kerkgebouw, op eene voor de rust eener gemeente ongeschikte plaats, van zuiver kerkelijken aard zou zijn. Hetgeen omtrent de standplaatsen der hoogere geestelijkheid in de meeste conkordaten tusschen den Pauselijken Stoel en de Staten van Europa is overeengekomen, of, *in gemeen overleg met deze laatsten*, in de bullen van afkondiging dier concordaten veelal wordt vastgesteld, bewijst ten allen overvloede duidelijk, dat het hier geen onderwerp van uitsluitend Kerkelijken aard geldt.

„De Regering is van oordeel, dat, naar de beginselen der Grondwet, geene zetels of standplaatsen, zonder een voorloopig onderzoek van Staatswege naar de geschiktheid der plaats, konden worden opgerigt of aangewezen, en dat het belang van orde en rust vordert, dat daarover, voor zoover geene goedkeuring is verkregen, nog door den Koning uitspraak kan worden gedaan. Zij heeft echter geoordeeld, dat dit onderzoek niet hooger dan tot de afkondiging der gewijzigde Grondwet moest opklimmen, en binnen eenen betrekkelijk korten termijn oplossing moest vinden, opdat de staat van onzekerheid niet te ver worde uitgebreid en van korten duur zij.

„Art. 7. Het art. 167 der Grondwet heeft hier tot leidraad gestrekt.

„Elk vertoon van Kerkgewaden is onnoodig op iedere dan op die plaats, waar de openbare godsdienst wordt uitgeoefend en geoorloofd is.

„Zoodanig vertoon is niet alleen voor de vrije uitoefening van den godsdienst onnoodig; het is tevens niet wenschelijk, onder eene bevolking als die van Nederland, waar zoo onderscheidene gezindheden elkander iederen dag ontmoeten, onder gelijke bescherming van allen door den Staat.

„De Reg. heeft intusschen hier slechts op het oog het eigenlijk kerkelijk gewaad, en geenszins hetgeen de bedienaren van den openbaren godsdienst buiten de Kerken, in het dagelijks leven gewoon zijn te dragen.

„Art. 8. Ook dan, wanneer tot het oprigten van een Kerkgebouw in eene gemeente is besloten, blijft nog de vraag, of de uitgekozene localiteit wel geschikt is, in het belang van orde en rust. Zoo zou het weinig raadzaam zijn, Kerkgebouwen van verschillende Kerkgenootschappen naast elkander te plaatsen of daarvoor plaatsen in te nemen, waaraan geschiedkundige herinneringen waren verbonden, waarop het grootste deel der gemeente grooten prijs stelde. Deze en meer niet voorziene omstandigheden eischen ook hier een onderzoek naar de geschiktheid der plaats.

„Art. 9. Ook dit uitwendig Kerkgebruik, dat bovendien alles behalve algemeen wordt in acht genomen, is in den regel onnoodig, gedurende de Kerkdiensten der verschillende gezindheden niet zelden hinderlijk, en aanleiding gevende tot verwarring.

„Op sommige plaatsen echter kan het nuttig zijn, op andere kan het de nadeelen, hier opgenoemd, missen en aan de gemeente aangenaam zijn; dan kan de toestemming er toe worden verkregen.

„Het laatste lid des artikels ziet op de gevallen van brand, watersnood en andere omstandigheden van buitengewonen aard. Daaromtrent beslist de plaatselijke politie, naar gelang van zaken.

„Artt. 10 en 14. Bij eene eerste overtreding is het voldoende en meest aan de overtreding en den stand des overtreders passend geoordeeld, door den regter ten aanzien van dezen te doen verklaren, dat hij heeft gehandeld *in strijd met de wet*.

„Deze soort van censuur schijnt doelmatig als straf en als waarschuwing voor de toekomst tevens.

„Gaat echter eenig geestelijke voort, met de wet of art. 167 der Grondwet voor niets te achten en te overtreden, dan zijn strengere maatregelen noodzakelijk.

„Bij eene eerste herhaling wordt hij ontzet van de regten, in art. 42 van het Wetboek van Strafregt opge-

noemd, en hechten zich derhalve aan de censuur, die ook dan wordt uitgesproken, gevolgen voor het burgerlijk leven, welke eene billijke verzwaring van straf daarstellen.

„Bij derde of latere veroordeeling, acht de Regering het voegzaam, dien voortdurenden staat van tegenstand tegen 's lands wetten op meer krachtige wijs, en wel door gevangenisstraf te bedwingen.

„Art. 11 en volgende. Als regel van bevoegdheid was de bepaling noodig, welk regterlijk collegie in eersten aanleg van de overtreding zal kennis nemen. De arrondissements-regtbanken schenen daartoe als van zelf aangewezen.

„Het onderzoek ter teregtzitting zal bij eene eerste overtreding plaats hebben, overeenkomstig art. 854 van het wetboek van Burgerlijke Regtsvordering.

„Ten einde bovendien den geestelijken overtreder alsdan aan de onaangenaamheden eener openbare teregtstelling niet bloot te stellen, ook ten einde aan, onder sommige omstandigheden mogelijke spanning der gemoederen in eene gemeente geen voedsel te geven, wordt de zaak in eersten aanleg en in hooger beroep behandeld met gesloten deuren.

„Bij eene tweede of latere overtreding, echter, wordt de zaak als een gewoon strafgeding voor den correctionelen regter, kamer van strafzaken, behandeld.

„De tegemoetkoming, liggende in het beregten der overtreding, overeenkomstig art. 854 Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, schijnt geen vereischte met opzigt tot hen, die, voor eene eerste waarschuwing doof, hunne overtreding herhalen.

„Het toezigt, den procureurs-generaal in het laatste lid van art. 11 opgedragen, is een waarborg te meer voor de eenheid en voorzigtigheid in het handhaven der wet."

Zitting van den stedelijken Raad

van Donderdag den 29 Junij 1853 te 12 ure.

Tegenwoordig zijn 20 leden. Afwezig zijn de heeren *Ackersdijck*, *v. Asch v. Wijck*, *Boer*, *Bosch v. Drakestein*, *v. d. Heuvel*, *Karsten*, *v. Reede* en *v. Veersen*.

Wordt gelezen eene resolutie van Burg. en Weth., waarbij in den Raad wordt overgebragt één exemplaar van het Verslag aangaande den toestand der Inrigting van onderwijs aan den arbeidenden stand, over den cursus van 1852—53; — en besloten, zulks voor informatie aan te teekenen.

Is ingekomen eene voordragt van Burg. en Weth., om aan den heer *G. J. van Mansvelt*, op diens verzoek, een eervol ontslag toe te kennen als lid der Plaatselijke Schoolcommissie; onder dankbetuiging voor de vele en langdurige in die betrekking door hem bewezene diensten.

Zonder hoofdelijke omvraag wordt dienovereenkomstig besloten; en zal hiervan worden kennis gegeven aan den heer *v. Mansvelt* en aan de Plaatsel. Schoolcomm.

Worden gelezen twee missiven der gemeentebesturen van Amsterdam en Rotterdam, waaruit blijkt, dat deze steden geen genoegzamen grond hebben gevonden om gevolg te geven aan het van Utrecht uitgegane voorstel, ten aanzien eener door de Hooge Regering te benoemen Comm. uit de besturen van Amsterdam, Rotterdam en Utrecht voor de regeling van aan te leggen nieuwe spoorwegen. — Wordt besloten deze stukken voor kennisgeving aan te nemen.

De Voorzitter deelt mede, dat is ingekomen een schrijven van Gedep. Staten, houdende bedenkingen tegen de vroeger vastgestelde politieverordening op de honden. Naar aanleiding van art. 68 van het regl. van orde is dat stuk reeds in handen gesteld der Comm., aan welke de behandeling dezer zaak was opgedragen geweest. Deze Comm. brengt aangaande de gerezen bedenkingen haar rapport uit bij monde van den heer *Voorduin*.

Op voorstel van den Voorzitter wordt de zaak dadelijk in behandeling genomen.

De bedenkingen bepalen zich tot de volgende:

1°. Geven Gedep. Staten in bedenking, om de verpligting der ingezetenen tot overgifte der gebeten honden *of andere dieren* alleen tot de honden te beperken; *bij andere dieren*, toch is de ziekte minder gevaarlijk.

De Comm. geeft daaromtrent te kennen, dat het haar, uit de verklaring van vele deskundigen, is gebleken, dat ook andere dieren wel degelijk hoogst gevaarlijk zijn, indien zij door hondsdolheid worden aangetast. Deze grond, gevoegd bij eenige andere, welke in het rapport breeder zijn ontwikkeld, doet haar adviseren om, met mededeeling daarvan aan Gedep. Staten in HEd. Gr. Achtb. consideratie te geven, hunne bedenking in nadere overweging te willen nemen.

De heer *Calkoen* deelt in vele opzigten het gevoelen der Comm.; hij erkent, dat strict genomen, ook ten opzigte van andere dieren, de gevaren geenszins gering zijn te achten. Hij meent echter in bedenking te moeten geven, om aan de door Gedep. Staten gewenschte verandering gevolg te geven; in de eerste plaats toch ziet hij groot bezwaar in het bewaren van allerhande dieren; — vooral, wanneer zij slechts verdacht worden, zullen de eigenaars die zeer ongaarne overgeven. Een tweede bezwaar tegen persisteren vindt hij in de vertraging, die daarvan het noodzakelijk gevolg zal zijn, terwijl eene spoedige tenuitvoerlegging der verordening, alleszins wenschelijk schijnt. Het zou dan ook voldoende zijn, indien bepaald werd, dat de andere dieren onder toezigt der politie zoodanig moeten bewaakt worden, dat zij aan geen mensch of dier eenig letsel kunnen aanbrengen. De dienaren van politie zullen zich in die gevallen zeker door deskundigen doen voorlichten. — In dien zin stelt hij een amendement voor.

De heer *Voorduin* kan zich met dit amendement niet vereenigen, en doet opmerken, dat het nu besproken art. 10 in een naauw verband staat met een aantal andere artikelen, waarin eveneens gesproken wordt van *andere dieren*. Werd art. 10 veranderd, dan zouden ook deze eene wijziging moeten ondergaan. Hij gelooft, met den heer *Calkoen*, dat de dienaren van politie zich zullen doen voorlichten; maar vindt juist dáárin eenen grond om de bepaling, zoo als zij daar ligt, te behouden; het artikel toch gebiedt niet onvoorwaardelijk, dat ieder gebeten of verdacht dier zal moeten worden afgevraagd; neen zulk een afvragen zal slechts zeldzaam voorkomen, en niet gedaan worden dan op overwegende gronden en na voorafgaande inspectie. De Burg. zou deswege ook altijd nadere voorschriften kunnen geven. Spr. wil het gevraagd hebben, of de Raad zich als wetgever zal kunnen verantwoorden, wanneer zich b. v. bij een dier dat gebeten is, en het voorwerp is van de zorg der huisgenooten, eensklaps, gelijk dikwijls het geval is, de vreeselijke ziekte openbaart, en daaruit dan ongelukken voortkomen? — Hij kan ook niet toegeven, dat de ingezetenen, van een maatregel die zoo zeldzaam en slechts in de uiterste noodzakelijkheid zal genomen worden, last zouden hebben. Doch vooral moet hij zich verklaren tegen het beginsel van toegeven, om vertraging te voorkomen. Wordt de zaak aan den Raad in bedenking gegeven, dan mag deze niet zonder bedenken in iedere voorgestelde verandering berusten. Het groote punt van bezwaar tegen de voorgestelde wijziging ligt daarin, dat Gedep. Staten niet bekend schijnen te zijn met het onloochenbare gevaar, dat ook bij andere dieren evenzeer als bij honden, bestaat. Hierop moet inzonderheid Hunne aandacht worden gevestigd.

De heer *Verloren* wil met Gedep. Staten de bepaling omtrent *andere dieren* zien vervallen, maar niet op dezelfde gronden. Hij is van oordeel, dat zij in de onderwerpelijke verordening niet te huis behoort; eene verordening ter voorkoming der gevaren van hondsdolheid moet alleen over honden spreken. De gevolgen die dezelve bij andere dieren kan hebben, zoo wel als bij den mensch, zijn voor andere beschikking vatbaar.

De heer *Voorduin* acht zich verpligt, den vorigen Spr. te herinneren, dat de vraag, of men ook omtrent *andere dieren* voorschriften in deze verordening zoude opnemen, in eene vroegere zitting een punt van wijdloopige discussie heeft uitgemaakt, en dat de Raad toen hierin tot eene conclusie is gekomen.

De Voorzitter meent ter verduidelijking te moeten opmerken, dat er drie verschillende opinien zijn ter sprake gebragt. De Comm. wenscht op het behoud der gemaakte bepaling aan te dringen; de heer *Calkoen* zoude de wijze van verpleging van honden en die van andere dieren verschillend bepaald willen zien; de heer *Verloren* eindelijk verlangt, dat er van andere dieren volstrekt geen gewag zal worden gemaakt.

De heer *v. Ittersum*, lid der Comm., verklaart zich tegen het amendement van den heer *Calkoen*. De Raad heeft zich bij het vaststellen der verordening steeds voorgesteld, om de gevaren der gevreesde *ziekte* te keer te gaan, onverschillig of die zich bij honden zoude voordoen, dan wel bij andere dieren. Het bedoelde amendement zou ernstig ingrijpen in de geheele strekking der ordonnantie, en haren grondslag ondermijnen.

De heer *Calkoen* neemt, na het hooren der gemaakte bedenkingen, zijn amendement terug.

Het voorstel der Comm. wordt hierop met 15 tegen 4 stemmen aangenomen. Tegen stemden de heeren *v. Hengst*, *Nahuys*, *Verloren* en *de Voorzitter*. (De heer *Voswinkel* had de vergadering verlaten).

2°. Komt het Ged. Staten voor, aan bedenking onderhevig te zijn, of eene verordening het stellen van zekerheid voor de boeten en kosten kan opleggen.

Daar de grond der bedenking niet wordt opgegeven, moet de Comm. zich bepalen tot de mededeeling van hetgeen haar voorkomt, tot verdediging der bepaling te gelden. Zij vond nergens eenig voorschrift, dat het stellen van zekerheid verbiedt; eene aanleiding daartoe is integendeel gelegen in art. 278 der gemeentewet, waar het vrijgeven van aangehaalde goederen tegen borgtogt, uitdrukkelijk wordt toegelaten. Wel had de *betaling der boeten en kosten*, de voorkeur verdiend, maar daartegen verzet zich art. 165 der gemeentewet in verband met art. 254 van het wetboek van strafvord. Eene borgstelling schijnt onmisbaar, om aan eene rigtige uitvoering der verordening de noodige klem te verzekeren; stads kas kan er door gebaat, de ingezetenen kunnen er door geriefd worden. Op deze en nog andere gronden adviseert de Comm., even als ten opzigte der 1ste bedenking.

De heer *Verloren* acht daarentegen het oordeel van Ged. Staten alleszins juist. Het beroep op art. 278 der gemeentewet kan niet gelden, omdat daar alleen van *geconfisqueerde* goederen sprake is. Volgens de Engelsche wetten, is stellen van zekerheid voor boete geoorloofd: doch bij de Nederlandsche wetgeving vindt men geene sporen, van stellen van zekerheid voor strafbepaling; en strafwetten zijn voor geene uitbreiding vatbaar. Hij stelt als amendement voor, om het stellen van zekerheid te doen vervallen.

De heer *Voorduin* verdedigt hiertegen de oorspronkelijke redactie; de bestreden bepaling is bij de wet niet verboden, en men zag er een middel in om de boete gemakkelijk te innen. Daarenboven merkt hij nog aan, dat de bedenking van Ged. Staten ongemotiveerd is.

Hierop wordt het amendement van den heer *Verloren* in stemming gebragt, met dien verstande, dat bij eene verwerping het voorstel der Comm. zal geacht worden te zijn aangenomen. Daar echter de stemmen staken, wordt, volgens art. 50 der gemeentewet, het nemen van het besluit tot eene volgende verg. uitgesteld.

3°. Ter verduidelijking stellen Ged. Staten eene andere redactie voor van art. 23.

De Comm., hoewel zij de oorspronkelijke redactie breedvoerig verdedigt, is van oordeel, dat de door Ged. Staten voorgestelde redactie geenerlei bezwaren oplevert, en adviseert mitsdien, dat de Raad zich daarmede zal vereenigen. Dienovereenkomstig wordt zonder hoofdelijke omvraag besloten.

Voorts is ingekomen eene voordragt ter vervulling der vacature, ontstaan in het Collegie van Regenten der stads Aalmoezenierskamer. Door heeren Regenten worden voorgedragen de heeren *J. van der Heijden* en *Mr. W. J. M. Bosch*. Van de zijde van Burg. en Weth. zijn daarbij gevoegd de heeren *J. A. H. Borret* en *A. H. van Moorsel*.

De Voorzitter verzoekt de heeren *de Vos*, *v. Cleeff*, *Bake* en *v. Lier* het bureau van stemopneming te willen uitmaken. — (De heer *Nahuys* had intusschen de vergadering verlaten).

Bij eene eerste stemming bekomen de heeren *v. Moorsel* 7, *Bosch* 6 en *v. d. Heyden* 5 stemmen. Bij de tweede de heeren *v. Moorsel* 8, *Bosch* 6 en *v. d. Heyden* 5 stemmen. Bij de derde stemming vereenigen zich 9 stemmen op den heer *v. Moorsel*, 7 op den heer *Bosch* en 2 op den heer *v. d. Heyden*. Bij eene overstemming tusschen de heeren *v. Moorsel* en *Bosch* verkrijgt eindelijk de eerste 8 en de laatstgenoemde 10 stemmen, zoodat de heer *Mr. W. J. M. Bosch* is verkozen. En zal hiervan worden kennis gegeven aan den benoemde en aan 't Coll. van Regenten.

De vergadering gaat daarna over tot de zamenstelling der bureaux van stemopneming voor de aanstaande verkiezingen, bedoeld bij art. 7 der gemeentewet.

Tot voorzitter van het 2e bureau wordt met 17 stemmen verkozen de heer *Calkoen*; één briefje was in blanco ingeleverd.

(De heer *Voswinkel* is intusschen weder binnengekomen.)

Tot plaatsvervanger van den heer *Calkoen* wordt met 18 stemmen verkozen de heer *van Dielen*; *één* briefje was in blanco ingeleverd.

Tot stemopnemers worden achtereenvolgens benoemd de heeren *v. Ittersum* met 18 stemmen en *één* briefje in blanco; — *Schüller* en *Bosch v. Drakestein* met algemeene stemmen; — en *Bake* met 19 stemmen, terwijl *éene* stem was uitgebragt op den heer *Boer*. (De heer *Nahuys* was intusschen teruggekomen.)

Het 2e bureau wordt gequalificeerd om het hoofdbureau bij de opening der stembriefjes behulpzaam te zijn.

Tot plaatsvervangers worden nog achtereenvolgens benoemd de heeren *Boer* met 18 stemmen, terwijl er 2 waren uitgebragt op den heer *Walland*; *Walland*, *Voorduin* en *de Vos* ieder met 19 stemmen en *één* briefje in blanco; en *van Veersen* met algemeene stemmen.

Worden gelezen twee voordragten van Burg. en Weth. met daarbij overgelegde ontwerp-raadsbesluiten tot af- en overschrijving van twee posten op de begrooting voor het jaar 1852; de eene eener som van *f* 5075.52⁵ van art. 79 op art. 69; de andere eener som van *f* 595.10⁵ van art. 79 op art. 76.

Nadat de Voorzitter omtrent de eerste voordragt eenige inlichting had gegeven, worden beide zonder hoofdelijke omvraag goedgekeurd, en Burg. en Weth. uitgenoodigd om naar aanleiding van art. 213 der gemeentewet op de uitvoering van dit besluit de magtiging te vragen van Ged. Staten.

Is ingekomen de rekening van den Schuttersraad der dd. schutterij over 1852, welke reeds voorloopig door de Comm. van financien is onderzocht en waartegen geen bedenkingen zijn gerezen. Wordt besloten deze rekening ter secretarie neder te leggen ter inzage voor de leden en in de eerstv. verg. te behandelen.

De Comm., in wier handen is gesteld een herhaald request der Overlieden van het schietschuitenveer, — houdende verzoek om remissie van rentebetaling eener som van *f* 3000.—, hun van stadswege ter leen verstrekt — doet rapport bij monde van den heer *van Dielen*. Op aangevoerde gronden stelt de Comm. voor, de verschuldigde rente van 5 pCt. op $2\frac{1}{2}$ te reduceren. — Ter Secretarie en de behandeling in de eerstv. verg.

De Voorzitter deelt mede, dat ter secretarie ter inzage voor de leden is nedergelegd een request van *Mr. J. G. A. Bosch* tot uitbreiding van den schouwburg, met daartoe betrekkelijk rapport van den kameraar en voordragt van Burg. en Weth. De beraadslagingen hierover worden bepaald op de eerstvolgende vergadering.

Door den Voorzitter worden nog aan de orde gesteld voor de eerstvolgende *gewone* vergadering, de regeling der benoeming van gemeente-ambtenaren en bedienden en het rapport der Comm. ter zake van eene nieuwe regeling der wijken en buurten.

De voorziening in de vacature, ontstaan in het Bestuur der vereenigde Gods- en Gasthuizen, wordt uitgesteld tot de eerstvolgende vergadering.

Eindelijk wordt naar aanleiding van een voorstel van den heer *Vrolik*, om tot eene vergadering met gesloten deuren over te gaan, met 11 tegen 9 stemmen goedgevonden, de vergadering te sluiten.

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.